

Zupanov namestnik dr. Triller je tudi stavil dodatni predlog, da ljubljanski občinski svet obžaluje, da slovenski klerikalni poslanci ne podpirajo svojih hrvaških kolegov tako energično in brezpogojno, kakor bi bilo pričakovati od slovenskega bratstva napram Hrvatoma. Ta predlog je bil sprejet z naprednimi glasovi.

* **Italijanska univerza.** Pododsek za italijansko pravno fakulteto v proračunskem odseku se je konstituiral. Za predsednika je bil izvoljen Poljak dr. Rosner, za zapisničarja pa italijanski klerikalec dr. Bugatto.

* **Cuvajev naslednik.** Kraljevi komisar Cuvaj je došel v Budimpešto. Konferiral je s hrvaškim ministrom dr. pl. Josipovičem in ministrskim predsednikom Lukacsem o političnem položaju na Hrvaškem. Nekateri politični krogi izražajo nado, da Cuvajev komisariat na Hrvaškem ne bo dolgo trajal. Splošno smatrajo referenta v hrvaškem ministristvu barona Skerleca za novega hrvaškega bana.

* **Službena pragmatika.** Poročevalec Čeh je predložil poročilo o službeni pragmatiki za državne uradnike in uslužbenice. Razprava v zbornici se prične morda še ta teden. Odsek je v hitri predelal nekatere določbe, proti katerim se je vlada najodločneje upirala. Poročilo je jako obširno in pregledno. Poročilo so priložili razni statistični podatki. Vseh državnih uradnikov in uslužbencev je 38 kategorij, 427.564 oseb, katerih plače znašajo v tekočem letu 763.049.000 kron. Po vladnem načrtu bi se plače zvišale za 10.068.000 kron, po odsekovem sedanjem načrtu pa za okroglih 25 milijonov. Pokojnine presegajo 100 milijonov.

Kranjske vesti.

—r. **Društvo vpokojenega učiteljstva na Kranjskem** je zborovalo dne 6. t. m. v restavraciji »Narodnega doma« ob 10. uri dopoldne. Udeležilo se je precejšnje število veteranov, poleg dveh gospa učiteljskih vdov. Predsednik Janko Škrbinec, nadučitelj v p. iz Višnje gore, je pozdravil vladnega zastopnika kakor vse druge udeležence, konstatiral sklepčnost zbora in poudarjal potrebo novega društva. — Tajnik Sim. Punčuh je prečital od c. kr. vlade potrjena pravila. Proti § 2. pravil se je znašel neki nečlan, ki je hotel vedeti, da ima odbor več pravic nego občni zbor. Zavrnil je to zganjanje prav dobro to. Račič in predlagal: Zbor sprejmi pravila kakršna so, za kogar niso, naj izpremembo predlaga prihodnje leto. Ta predlog je obveljal soglasno. V novo društvo se je sprejelo že okrog 40 članov in še pristopajo; saj ima društvo blag namen. Potegovalo se bo vsestransko za stanovske koristi in podeljevalo denarno podporo za pogrebne stroške umrlega člana. — Tajnik poroča dalje, kako se je društvo ustanavljalo, da je imelo od časa prvega sestanka tri seje, pri katerih so se pretresala pravila in predložila v potrjenje. Poudarjal je: Več članov, večja podpora! — Predsednik predlaga, da zborovalci izreko tajniku tovarišu Punču priznanje za njegovo požrtvovalno in uspešno delo za ustanovitev društva. — V novi odbor so bili izvoljeni z vzklikom: Predsednik Engelman Krist., podpredsednik Račič Alojzij, blagajničar Punčuh Sim., tajnik Bozja Josip, člani odbora pa Javoršek Ant., Žibert Ant., Škrbinec Janko. Za pregledovalca računov sta izvoljena Levstek Vinko in Kavčič Franc. — Predsednik izjavi, da je dnevni red dovršen, se zahvali zborovalcem za trud in delo ter zaključil zborovanje.

—r. **Imenitni geografi** so naši preljubi prijatelji pri »Slovincu«, ki še Kranjske dežele ne poznajo! V novomeškem okraju je vas Podstenice, ki jo nemško imenujejo Steinwand. Tam je enorazredna ljudska šola, kamor je bil te dni imenovan za def. učitelja Jos. Adolf. To vest je objavil tudi »Slovenec«, ki je poročal iz seje dež. šol. sveta, da je Jos. Adolf imenovan za — Steinwand! — Ali so pa tako poročali v »Slovincu« učeni gospodje zastopniki slavnega deželnega odbora! Na vsak način — občudovanja vredno!

—r. **Rdeč balon — znamenje opoldneva.** Na ljubljanski realki bodo sedaj Ljubljancem zaznamovali točno pariški čas na ta način, da bodo točno ob pol 12. uri dvignili rdeč balon na drog. Točno opoldne bo balon padel z droga.

—r. **Iz šolske službe.** Na mesto zaradi bolezni na dopustu se nahajajočega učitelja Ivana Šmajdka je imenovana za suplentko na ljudski šoli v Rovi Marija Medičeva. Na mesto na dopustu se nahajajočih učiteljev Rudolfa Kumpa in Aleksandra Jeločnika sta imenovani za suplentki na ljudski šoli na Viču nad Ljubljano Pavla Marinčeva in Terezija Črnologarjeva. — Deželni šolski svet je imenoval za namestnika profesorja Franca Orožna, ki je dobil iz zdravstvenih ozirov dopust, a probiranega učiteljskega kandi-

data Ivana Visenjaka, kot suplent na moškem in ženskem učiteljsku v Ljubljani. — Za provizorično učiteljico na ljudski šoli v Metliki je imenovana Julija Prestorjeva iz Bele cerkve; za suplentka na ljudski šoli v Črnomlju pa Lavrencij Šuster na mesto do konca t. l. na dopustu se nahajajoče učiteljice Josipine Šusterjeve. Na mesto za radi bolezni na dopustu se nahajajoče učiteljice Justine Kozamernikove pride kot suplentka na ljudsko šolo v Pustojni Ana Prudičeva. — Imenovani so: M. Miklavc-Janša, Notranje Gorice; A. Trošt, Bloke; Roza Pichler, Lipoglav; Marija Sirk, Golo; Lj. Omejc, Črnuče; M. Grebnc, Presejce; Jos. Adolf, Podstenice. — Okrajni šolski svet v Kranju je namesto obolele učiteljice Julije Jaklič imenoval bivšo suplentino v Ratečah pri Beli peči Julijano Rotar za suplentino na ljudski šoli v Besnici. — Deželni šolski svet je imenoval izprašano učiteljsko kandidatino Ano Kessler za suplentino na vadnici ljubljanskega učiteljskega.

Štajerske vesti.

—š. **Mariborski maturanti 1897.** Letos preteče 15 let, odkar se nismo več videli. Izrekla se je od nekaterih tovarišev želja, da se naj snidemo vsaj sedaj, ker smo desetletnico zamudili. Ako ste zato, izrazite svoje želje in nasvete podpisane ali pa tovarišu Ant. Hohnjcu, c. kr. kazniški učitelj v Mariboru, Jožef Klemenčič, učitelj v Sv. Trojici v Slovenskih goricah.

—š. **Iz deželnega šolskega sveta.** Deželni šolski svet je v svoji zadnji seji izrekel priznanje članu okrajnega šolskega sveta v Ljutomeru, g. Antonu Božiču v Radislavcih, zaradi njegovega delovanja v ljutomerskem okrajnem šolskem svetu. — Imenovan je učiteljski suplent Ludevít Mužek v Središču učiteljem in provizorični učitelj v Prevorjih Ivan Jordan definitivnim učiteljem istotam.

—š. **Čudni pojavi v zavodu šolskih sester v Mariboru.** Splošno je znano, da se slovenska dekleta v tem zavodu ne vzgojujejo v slovenskem narodnem duhu. Zdi se nam, da je došlo sedaj že celo dalje: na razpolago so nam pisma, na katere so nalepila slovenska dekleta v zavodu šolskih sester **schulvereinske** kolke. Ali so to storila prostovoljno? Bilo bi obžalovanja vredno, ako bi se utegnili dokazati nasprotno, ker se nahajata v zavodu šolskih sester šola C. M. D. in pa C. M. otroški vrtec. Ako sestre mislijo, da lahko žive le od Nemcev — prosto jim! Slovenski starši si bodo vedeli pomagati tudi brez učiteljskega šolskih sester v Mariboru.

—š. **Nekaj števil iz nemškega »obraubnega dela« v Mariboru.** Minulo soboto sta imeli tukajšnji podružnici »Südmärke« svoj občni zbor. Ženska podružnica je štela 400 članic in je imela 874 K 4 vin. dohodkov; glavnemu vodstvu se je odposlalo 750 K. — Moška podružnica je štela 667 članov in 9975 K 52 vin. dohodkov. Od te vsote se je porabilo za nemško dijaško kuhinjo v Mariboru 4040 K in za dijaške podpore 425 K. Dijaki, gimnazijci in učiteljski, katere podpira »Südmärke« v Mariboru, se morajo učiti in naučiti slovenski.

—š. **Okrajne učiteljske konference za šolsko leto 1911/12** se letos na Štajerskem ne bodo vršile. Naučno ministristvo je z ozirom na prošnjo štajerskega deželnega odbora, naj bi se letos zaradi pomanjkanja denarja v deželni blagajni ne vršile okrajne učiteljske konference, odredilo, da te za to šolsko leto izjemoma odpadejo. O tem ministrskem odloku se bodo obvestili vsi mestni in okrajni šolski sveti s pristavkom, da štajerski deželni odbor z ozirom na slabe deželne finance tudi ni mogel ustreči želji, naj bi se vbodoče dnevina za obisk okrajnih učiteljskih konferenc zvišala.

Goriške vesti.

—g. **Tovarišice, tovariši!** — V Dolenji Trebuši se je ustanovilo prepotrebno bralno društvo »Vodnica«. Društvo si hoče ustanoviti ljudsko knjižnico, ki naj izdatno pripomore v povzdigo narodne prosvete. Ker pa društvu nedostajajo gromotnih sredstev za nabavo knjig, zato se odbor obrača z vljudno prošnjo do cenjenega učiteljstva, da bi to prizadevanje nanovo ustanovljenega društva podprlo s tem, da daruje kako knjigo. Vsaka knjiga bi nam dobro došla. Darovane knjige rade volje sprejema g. Marica Repičeva, učiteljica v Dolenji Trebuši, Josip Rakovšček, nadučitelj pri Sv. Luciji, kakor tudi odbor imenovanega društva »Vodnica«.

—g. **Pravico javnosti** je podelilo naučno ministristvo za šolsko leto 1911 do 1912 tudi za peti razred dekleškega liceja šolskih sester v Gorici.

—g. **Roditeljski sestanek v Trebčah.** V nedeljo, 5. t. m., je sklical učiteljstvo

v Trebčah roditeljski sestanek na pol 4. popoldan. Udeležilo se je sestanka veliko število staršev, tako da je bila prostorna prvorazredna soba natlačena polna. Sestanek je otvoril tov. Bratoš, ki je poročal jako lepo in zanimivo o skupni vzgoji otrok po učiteljstvu in starših doma in v šoli. Nato je poučeval naše ljudstvo tovariš učitelj Rode o vzgoji otrok, preden so začeli pohajati v šolo. Tudi to poročilo je bilo zanimivo in upam, da ga bodo posebno naše matere upoštevale in se ravnale po njem pri vzgoji svojih otrok. Kakor zadnji se je priglasil k besedi župnik Stefanutti. Predavanja tov. voditelja Bratoša in tov. učitelja Rode je napravilo na udeležence prav dober vtisk. Nato sta se priglasila k besedi še dva domačina, naka je tov. Bratoš zaključil ta res povsem lep sestanek. Mnogo je v Trebčah še dela na polju vzgoje otrok in upamo, da predavanje, kakor je zaželel tov. Bratoš na zaključku, pade res na plodna tla in da bo donášalo dobrih uspehov.

—g. **Šolska veselica v Vojšćici.** V nedeljo, dne 5. t. m., je priredilo šolsko vodstvo na Vojšćici šolsko veselico, ki je vsestransko jako dobro uspela. Občinstvo, ki ga je bila polna šolska soba, je s pozornostjo sledilo posameznim točkam in živahno ploskalo, kar dokazuje, da je bilo prijetno iznenadeno. — Kdo pa bi se ne bil veselil tega pestrega pomladnega cvetja — brhke mladine v vsej krasoti — ko je tako lepo, dovršeno nastopala? Starši so zrl s ponosom na svojo deco, ki jim je pokazala, da je tudi v njej moči in sposobnosti za marsikaj lepega. — Marsikomu je zdaj orosilo oko, zdaj zopet švignil preko lic usmev notranje radosti. Vse točke so bile prijetne, izprememb polne; posebno ginljivi prizori pa so bili: »Berac«, »Konjiček«, »Ob košnji« in »Pastir«, v katerem je deček izmed pevskega zbora predstavljal pastirja in gestikuliral. Pevci so pa res pevali kakor gozdni krilateci in nam polnili srca s svojimi zvonicami glasovi. Kratko: veselica je uspela nepričakovano dobro. Vsa čast tov. učitelju A. Furlanu za trud in požrtvovalnost. V uspehu je žel zadoščanje in pohvalo. Starši in mladina so mu hvaležni.

Tržaške vesti.

—t. **Pave Baričević** je pred kratkim umrl kot c. kr. fin. nadsvetnik v Trstu. Baričević je bil navdušen Hrvat in prijatelj učiteljstva. Interesantno je to, da se je v mladeniških letih nameraval posvetiti učiteljstvu. Dovršivši osmo šolo, se je bil vpisal na učiteljsko v Koper. A izprevidel je, da mu učiteljski stan »ne kaže«, pa ga je tudi trla — beda. Tako je dal učiteljsko slovo, napravil maturo na gimnaziji ter vstopil k financii, pri kateri je bil napravil res lepo kariero. Svojemu učiteljskemu sošolcu in prijatelju je priлично pisal te vrstice: »Hvala Bogu, sam dostigao mjesto, na kakovo nebih bio ni snivat smio u vrijeme, kat smo prijateljivali u Kopru. Pravo imaš, kad kažeš, da me dobra vila »odpihala«. Bog zna, hočemo li se još gdje vidjet i kada?« — Zal, dragi Pave! Ne bova se videla več! Blag Ti bodi spomin!

—t. **Naš članek** »Nekaj o naših izpitih« prijavlja »Edinost«.

—t. **Nekoliko odgovora na dopis** »Iz učiteljskih krogov«, priobčen v »Edinosti« z dne 26. pret. mes.: Ko sem prečital imenovani dopis, sem se spomnil na znano povest o tistem nevoščljivcu, ki bi imel dobiti za delo enkratno plačilo, njegov tovariš pa dvakratno. Pravico do volitve darila je imel nevoščljivec. In kaj si je ta želel? Naj mu izdero eno oko, misleč, da bodo potem njegovemu tovarišu izdrli obe oči. — Tak nevoščljivec je menda tudi dotični, ki je pisal omenjeni članek. Posebno je to grdo od njega, če pripada tudi on k učiteljskemu stanu, o čemer pa dvomim. Zakaj se dopisnik ujeđa? Ni mu prav, da se je češki deželni šolski svet zavzel za to, da se vadničnim učiteljem, ko pridejo v deveti činovni razred, podeli naslov »glavni učitelj«, onim, ki pridejo v osmega, pa naslov »profesor«. — In če bi se to res zgodilo? Če bi ne imel naučni minister nič proti temu, ker ve, da se nahaja dandanes po svetu že toliko raznih »profesorjev«, da je joj. Le naj gospod dopisnik pogleda malo okolo, pa jih bo našel, kolikor jih bo hotel. Nekoč sem jih videl v gledališču »Verdi« menda 120, pa samo pri raznih godalih. Če je bil tudi na sedežu v pritličju kateri, ne vem. Blizu mene na galeriji sta stala pa dva in še, Bog nas varuj, neki glavni učitelj. Ker je bilo tudi nekaj »ljudskih« učiteljev (oziroma narodnih učiteljev) zraven, se mi čudno zdi, da se ni gledališče podrlo. — Potem sem videl še »profesorje« tudi drugje, o, celo na plesu, pa še niso bili v osmem činovnem razredu ter tudi nikoli ne bodo, sodeč po človeški pameti. Če gospod minister pozna toliko vrst »profesorjev« kot jih že mi vadnični učitelji, mislim, da ne bo imel nič proti temu, da se da tudi

vadničnim učiteljem malo lepši (?) naslov, posebno, ko to nič ne stane. Zaradi tega naslova pa ne bo noben pameten vadnični učitelj nič bolj neumen, nespametnim ter častihlepim in njihovim polovicam bo to pa pogodu. Privoščimo tudi tem malo veselja, g. dopisnik. — Kar pa piše g. dopisnik o naslovu »cesarski svetnik«, ki ga po njegovem dobivajo učitelji devetega, oziroma osmega činovnega razreda pri prestopu v pokoj, misli najbrže na naslov »šolski svetnik«. — Kar se tiče sreče, oziroma pokroviteljstva glede vadničnih učiteljev, je pa težka stvar. Proti pokroviteljstvu smo gotovo vsi, posebno tisti, ki ga ne potrebujemo. Prepričan sem pa in menda tudi g. dopisnik, da prevladuje dandanes pokroviteljstvo povsod. Je to dejstvo, ki ga midva ne bova spravila s sveta, g. dopisnik, pa če se prav postaviva na glavo. Glede zmožnosti vadničnih učiteljev (namreč onih slovenske narodnosti v Trstu) moram pa že opozoriti g. dopisnika, da so — vsaj po mnenju merodajnih šolnikov — dobri učitelji. Dalje ni niti enega, ki bi ne imel izpita vsaj z dveh učnih jezikov, česar se menda o »ljudskih« učiteljih na Tržaškem ne more trditi. Mislim, da bi se zaradi tega slovenski narod ne smel protiviti izboljšanju gromotnega položaja teh učiteljev, ki so tudi del naroda, in sicer potreben in zaslužen del. Saj se vsi trudijo po svojih močeh koristiti svojemu narodu na raznih poljih, kar je menda g. dopisniku znano. Če mu pa ni, pa naj malo povpraša. — Končno k tej stvari še nekaj! Ako se državnim učiteljem izboljšajo gromotne razmere, se menda posredno tudi narodnim učiteljem. Saj na ta način vendar vlada vpliva na merodajne gosposke, da tudi te izvrše svojo dolžnost nasproti učiteljstvu. Tako se dozdeva meni in še marsikomu drugemu. G. dopisnik naj o tem malo premišlja, mogoče se pridruži tudi on mojemu mnenju. — Da se pa g. dopisnik repenči po političnih listih glede državnih učiteljev in ravno sedaj, ko je v državnem zboru na vrsti službeni red za državno učiteljstvo raznih skupin, se mi zdi grdo. Če je imel kako dobro misel, naj bi jo bil priobčil o pravem času v stanovskih glasilih. Ljudi in pa poslance hujskati zadnji trenutek po političnih listih se pa ne sme, posebno ko je velika večina slovenskih državnih poslancev že itak proti vsakemu izboljšanju gromotnega stanja učiteljstva, bodisi potem te ali one skupine, državnega ali »ljudskega«. — Odkritosrčno moramo povedati tudi slavnemu uredništvu »Edinosti«, da je ta članek napravil na vse slovenske državne učitelje in učiteljice v Trstu jako neprijeten vtisk. Toliko pa pač smemo zahtevati od uredništva vsakega slovenskega lista, ki hoče biti upoštevan, da ne izkuša škodovati celemu stanu lastnega naroda brez vsake koristi za druge stanovce. Ali bi se drugim slojem našega naroda kaj poznalo, če bi se okrog 20 državnim učiteljem in učiteljicam v Trstu zvišalo dohodke? Prav malo ali nič! Mogoče vsakih par let po 1 v. Da smo pa državni učitelji v Trstu ne samo potrebni, ampak tudi vredni boljšega gromotnega stanja, je pa prepričano menda tudi slavno uredništvo. — Da ne bo torej v prihodnje brez potrebe jeze in prepira, svetujem v imenu več svojih tovarišev in tovarišice: Take dopise v koš!

Vadnični učitelj.

Učiteljski konvikt.

Letnino za 1912 so plačali p. i. tovariši in tovarišice: Egon Jezeršek, učitelj na C. M. šoli v Trstu; Ivan Dimnik, učitelj na C. M. šoli v Trstu; Slavoj Dimnik, učitelj na c. kr. pripravnici za srednje šole v Trstu; Egidij Schiffrer, učitelj na Jesenicah na Gorenjskem; Makso Bajc, nadučitelj v Šmartnem pod Šmarno goro; Aleksander Lunaček, šol. ravnatelj v St. Rupertu; Makso Bajc, nadučitelj v Šmartnem pod Šmarno goro (za l. 1911); Matija Brezovar, učitelj v St. Rupertu; šolsko vodstvo v St. Petru v Sav. dolini; Adolf Rozina, učitelj v Ormožu; Josip Zemljčič, nadučitelj pri D. M. v Brezju; Josip Kotnik, šolski vodja v Dobrini pri Celju; Karel Štravs, nadučitelj v Hotederšici; Loni Dolinšek, učiteljica v Kamniku; Alojzij Majcen, nadučitelj pri Sv. Duhu pri Lučah; Josip Topolovšek, šolski voditelj v Turjah pri Hrastniku; Janko Muren, učitelj v Draščicah; Ivan Kocijančič, nadučitelj v Buševicah pri Krškem; Albina Kocijančič, učiteljica istotam; nadučitelj Mavro Francišek (3 K) in učiteljica Ivana Tramšek iz Sromelja.

— **Skladatelj p. Zajca** je jugoslovanska akademija v Zagrebu imenovala za svojega častnega člana.

— **Častniki v hrvaških društvih.** vojno ministristvo je dovolilo, da smejo na Hrvaškem častniki brez razlike vojne stroke pristopiti v razna društva kot redni in aktivni člani.